

ΚΕ 800 – Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης (κοινωνικοποίηση – διαπολιτισμικότητα)

Ενότητα 11: Ελληνική πραγματικότητα και διεθνής εικόνα

Αναστασία Κεσίδου
Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η εκπαιδευτική πολιτική για παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές στην Ελλάδα

Δεκαετία του 1980: από τον προνοιακό-φιλανθρωπικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης στη λογική λήψης αντισταθμιστικών μέτρων.

1. Τάξεις Υποδοχής.
2. Φροντιστηριακά Τμήματα.
3. Σχολεία Παλιννοστούντων **(έχουν στο μεταξύ καταργηθεί)**.
4. Διαπολιτισμικά Σχολεία.

1. Τάξεις Υποδοχής (Τ.Υ.) 1/4

- Λειτουργούν καθημερινά για συγκεκριμένες ώρες εντός του σχολείου, παράλληλα με το σχολικό πρόγραμμα.
- Διδάσκουν την ελληνική γλώσσα σε μαθητές που έχουν από μηδαμινή έως μικρή γνώση της ελληνικής γλώσσας.
- Για την ένταξη ενός μαθητή στην Τ.Υ. αποφασίζει ο Σύλλογος Διδασκόντων σε συνεργασία με τον σχολικό σύμβουλο. Επίσης, απαιτείται η συναίνεση του γονέα.

1. Τάξεις Υποδοχής (Τ.Υ.) 2/4

- 9 έως 17 μαθητές.
- Διδάσκουν μόνιμοι, αναπληρωτές, ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί (συχνά χωρίς μεγάλη διδακτική εμπειρία).
- Βάσει της σχετικής νομοθεσίας προβλέπεται και η διδασκαλία μητρικών γλωσσών και πολιτισμών, **χωρίς όμως αυτό να τηρείται.**

1. Τάξεις Υποδοχής (Τ.Υ.) 3/4

Προβλήματα:

- Δεν αξιοποιούνται οι αρχές διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.
- Παρά το γεγονός ότι υπάρχει κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, αυτό ως επί το πλείστον δεν αξιοποιείται.
- Ελλιπής προετοιμασία των εκπαιδευτικών που διδάσκουν σε αυτές.
- Ελλιπής οριζόντια διασύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών και έλλειψη συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών.

1. Τάξεις Υποδοχής (Τ.Υ.) 4/4

- απομόνωση και στιγματισμός μαθητών.
- δεν λειτουργούν παντού, όπου υπάρχει η ανάγκη για γλωσσική υποστήριξη των μαθητών.
- επικρατεί η λογική της γρήγορης ένταξης στις κανονικές τάξεις και της σταδιακής αφομοίωσης των παιδιών σε αυτές.

2. Φροντιστηριακά Τμήματα 1/2

- Ενισχυτική διδασκαλία μετά το πέρας του σχολικού προγράμματος στη γλώσσα και σε άλλα μαθήματα.
- 3 έως 8 μαθητές.
- Στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση έχουν στο μεταξύ στην πράξη αντικατασταθεί σε σημαντικό βαθμό από τη λογική και το θεσμό του ολοήμερου σχολείου.
- Διδασκαλία κατά κανόνα από μόνιμους εκπαιδευτικούς με υπερωριακή απασχόληση και αντιμισθία.

2. Φροντιστηριακά Τμήματα 2/2

Στόχος και εδώ είναι η **προσαρμογή** των μαθητών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Όπως και στις Τ.Υ. το μορφωτικό κεφάλαιο των μαθητών αγνοείται, κάτι που παραπέμπει στην **αντισταθμιστική-αφομοιωτική πολιτική** που εφαρμόζεται για τους παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές.

3. Σχολεία Παλινοστούντων 1/3

- Ιδρύθηκαν το 1985 και λειτούργησαν περίπου για μια δεκαετία.
- Αποτέλεσαν μια **ειδική μορφή** εκπαίδευσης για παλινοστούντες μαθητές, αρχικά από τη Δ. Ευρώπη και τις υπερπόντιες χώρες και στη συνέχεια από χώρες της τέως Σοβιετικής Ένωσης.
- Αρχικά είχαν προπαρασκευαστικό χαρακτήρα, με στόχο την ενσωμάτωση στο κυρίαρχο σχολείο. Στο πλαίσιο αυτό διδάσκονταν επικουρικά οι γλώσσες των χωρών προέλευσης: **αγγλικά ή γερμανικά.**

3. Σχολεία Παλινοστούντων 2/3

- στη συνέχεια έλαβαν μόνιμο χαρακτήρα.
- έλλειψη αναλυτικών προγραμμάτων και κατάλληλου διδακτικού υλικού.
- περιορισμένη αποδοτικότητα με χαμηλά ποσοστά επιτυχίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- η επίκληση της ιδιαιτερότητας λειτούργησε ως μηχανισμός **αποκλεισμού** των μαθητών από την κοινωνία.

3. Σχολεία Παλινοστούντων 3/3

Το ζητούμενο θα ήταν εναλλακτικά:
ένα **δίγλωσσο** σχολείο, **ανοιχτό για κάθε ενδιαφερόμενο** που θα λειτουργούσε στο πνεύμα της **διαπολιτισμικής προσέγγισης**. Αυτό θα περιόριζε και τη **μονολιθικότητα** του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

4. Διαπολιτισμικά Σχολεία 1/2

- Το 1996 ψηφίζεται ο Νόμος 2413 για τη «Διαπολιτισμική εκπαίδευση».
- Προβλέπει μεταξύ άλλων την «οργάνωση και λειτουργία σχολικών μονάδων» για την παροχή μιας ιδιαίτερης εκπαίδευσης σε παιδιά και νέους «με εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτισμικές ή μορφωτικές **ιδιαιτερότητες**».
- Πολιτική των δύο μέτρων και σταθμών, καθώς παράλληλα ο ίδιος νόμος προέβλεπε την κατάργηση των ξεχωριστών σχολείων για τους μαθητές ελληνικής καταγωγής στο εξωτερικό!

4. Διαπολιτισμικά Σχολεία 2/2

Στη συνέχεια συγκεκριμένα δημόσια σχολεία (μεταξύ αυτών και τα Σχολεία Παλιννοστούντων) μετεξελίχτηκαν σε «Διαπολιτισμικά». Έτσι, προέκυψαν 27 Διαπολιτισμικά Σχολεία σε όλη τη χώρα, τα οποία λειτουργούν και σήμερα.

- Ο Νόμος δεν εξειδικεύτηκε ποτέ με τις απαραίτητες Υπουργικές Αποφάσεις: ζήτημα εφαρμογής!
- Τα Διαπολιτισμικά Σχολεία απέκτησαν μόνο μικρά περιθώρια ευελιξίας ως προς το Πρόγραμμα Σπουδών, τη διδακτέα ύλη, κτλ.
- Επί της ουσίας τα περισσότερα λειτουργούν, **όπως κάθε ελληνικό δημόσιο σχολείο.**

Τα τέσσερα εκπαιδευτικά προγράμματα των πανεπιστημίων

1. Εκπαίδευση παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών.
2. Εκπαίδευση μουσουλμανοπαίδων.
3. Εκπαίδευση τσιγγανοπαίδων.
4. Εκπαίδευση Ελλήνων ομογενών.

Τελικά ποιο από τα πέντε μοντέλα διαχείρισης του πολιτισμικού πλουραλισμού εφαρμόζεται στην Ελλάδα;

- Στοιχεία αφομοιωτικής αλλά και διαχωριστικής εκπαίδευσης.
- Στοιχεία ενσωμάτωσης.
- Νόμος για τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση- λειτουργία Διαπολιτισμικών Σχολείων, εκπαιδευτικά προγράμματα των πανεπιστημίων: παραπέμπουν τελικά στο διαπολιτισμικό μοντέλο;
- Τελικά και σήμερα η ελληνική εκπαιδευτική πολιτική κινείται μεταξύ **αφομοίωσης** και **ενσωμάτωσης**.

Διεθνής εικόνα

Γαλλία: μοντέλο ενσωμάτωσης.

Γερμανία: συνδυασμός πρακτικών από διάφορα μοντέλα – προς μία διαπολιτισμική εκπαίδευση;

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Αναστασία Κεσίδου. «ΚΕ 800. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Ελληνική πραγματικότητα και διεθνής εικόνα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS294/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: <Αντώνης Χατζηχρήστος>
Θεσσαλονίκη, <Εαρινό Εξάμηνο 2013-2014>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

